

ناشران در نمایشگاه کتاب از مشکلاتشان می‌گویند

در گزارش زیر با ناشران شرکت کننده در نمایشگاه کتاب درباره مشکلات شان همکلام شدیم.

به گزارش سایت خبری پرسون، سی و سومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران پس از دوسال برگزاری مجازی به دلیل اپیدمی کووید ۱۹ از صبح چهارشنبه (۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۱) در مصلاي امام خمینی (ره) آغاز و تا سی‌ویکم اردیبهشت ماه در دو بخش حضوری و مجازی ادامه دارد.

سی و سومین نمایشگاه بین‌المللی تهران در حالی آغاز به کار کرد که دو سال تعطیلی و وقفه را به دلیل شیوع ویروس کرونا پشت سر گذاشته است، به همین دلیل انتظار می‌رفت نمایشگاه امسال با استقبال چشمگیری همراه شود که متأسفانه این انتظارات به دلایل مختلفی مانند گرانی قیمت کالاهای فرهنگی، ترس از ویروس کرونا برآورده نشده است.

نگاهی به سابقه این نمایشگاه نشان می‌دهد که امسال نمایشگاه زیاد شلوغ نشده و اغلب غرفه‌داران چند یک هفته پس از برپایی این رویداد فرهنگی چشم‌انتظار روزهای پایانی هفته هستند تا شاید تعطیلات آخر هفته باعث رونق نمایشگاه شود. هر چند که هر ساله روزهای تعطیل آخر هفته نمایشگاه شلوغی زیادی به خود می‌دید اما همواره بخش اعظم بازدیدکنندگان فقط تماشاچی بودند.

سال‌های قبل هر روز نمایشگاه شلوغ بود

محمدرضا برکاتی یکی از بازدید کنندگان نمایشگاه امسال است اظهار کرد: خلوتی نمایشگاه امسال از یک سو غیر منتظره و از سوی دیگر دور از انتظار نبود. غیر منتظره از این بابت من در همه ادوار برپایی این نمایشگاه شرکت کرده‌ام و هیچگاه نمایشگاه و راهروهای آن را اینقدر خلوت ندیده بودم.

برکاتی ادامه داد: اما دور از انتظار نبودن از این بابت است که خودم به عنوان یک دوستدار کتاب و کتابخوانی برای خرید کتاب با مشکل مواجه هستم، زیرا افزایش قیمت کتاب‌ها با افزایش درآمد ما همخوانی ندارد. طبیعتاً باقی افراد کتابخوان هم شرایطی مثل من را دارند. به عنوان مثال من در طول سال کتاب‌هایم را از کتابفروشی‌ها خریداری می‌کنم، نمایشگاه هم فرصت خوبی است تا کتاب‌ها را با تخفیف‌های ۲۰ تا ۲۵ درصدی تهیه کنم. ولی مشکل این است که با وجود تخفیفات در نظر گرفته شده نیمی از لیست کتاب‌های مورد نیازم را صرفه نظر کردم و بی‌خیال خرید آنها شدم.

عدم حضور برخی ناشران معروف

یکی از ویژگی‌های قابل توجه در نمایشگاه امسال به‌ویژه در بخش ناشران عمومی، عدم حضور ناشران پرمخاطب است که از این میان می‌توان به نشرهای نیلوفر، قطره، نی، مرکز، ققنوس و افکار اشاره کرد.

مدیرمسئول نشر خزه دراین باره گفت: نمایشگاه امسال نسبت به دوره‌های پیشین با استقبال کم مخاطبان همراه بوده، روزانه افراد زیادی به نمایشگاه مراجعه می‌کنند که می‌توان آن را به دو دسته تقسیم کرد، عده‌ای که تماشاگر هستند و عده‌ای هم قصد خرید کتاب دارند که توان خرید آنها نیز پایین آمده. دو سال بود که نمایشگاه برگزار نشده، انتظار می‌رفت امسال وضعیت بهتر باشد.

محسن فرجی بیان کرد: دلیل اصلی به مساله اقتصاد برمی‌گردد. افزایش قیمت تولید و کاهش قدرت خرید. در این میان هم تعدادی از ناشران سرشناس در نمایشگاه امسال شرکت نکردند. این نشرها مخاطبان زیادی دارند، عدم حضور آنها هم موجب شد تا مخاطبانشان میلی به حضور در نمایشگاه امسال نداشته باشند.

وی درباره وضعیت گرانی کاغذ هم گفت: کاهش یا افزایش چاپ کتاب وابستگی مستقیم به قیمت و میزان کاغذ دارد. تا وضعیت کاغذ رسیدگی نشود، شرایط به همین صورت باقی خواهد ماند. به هرحال دولت کاغذهای یارانه‌ای به انتشاراتی‌ها می‌دهد، اما این ارائه کاغذهای یارانه ای اصلاً روند خوبی ندارد.

فرجی بیان کرد: به عنوان مثال سال گذشته دو بند کاغذ یارانه‌ای به نشر ما تخصیص یافت که اصلاً گره گشا نبوده. این دو بند کاغذ کفاف چاپ سه عنوان کتاب را می‌دهد که هیچ تاثیری در اقتصاد کار ما ندارد.

ناهماهنگی در تحویل غرفه‌ها

مدیر مسئول نشر نگاه هم با بیان گرانی، کاهش تعداد مخاطبان و خلوتی نمایشگاه از ناهماهنگی در ارائه غرفه‌ها به ناشران گلایه کرد و گفت: فقط ظاهر غرفه‌بندی نمایشگاه براساس حروف الفباست.

علیرضا رئیس دانا افزود: فروش کتاب در نمایشگاه امسال شاید از نظر ریالی نسبت به دوره‌های قبل بیشتر باشد، اما فروش تعداد پایین آمده است. سابقاً یک نفر با ۵۰ هزار تومان می‌توانست دو سه جلد کتاب تهیه کند، اما اکنون نه. بر همین اساس فروش ریالی اصلاً ملاک نیست. باید تعداد فروش کتاب‌ها با افزایش همراه باشد.

امسال فضای نمایشگاه باز تر شده اما از نظر تعداد کاهش فروش مواجه بودیم

مدیر فروش انتشارات علمی و فرهنگی هم در این رابطه گفت: با وجود اینکه این موسسه سعی می‌کند در قیمت‌گذاری کتاب‌ها منصفانه عمل کند ولی باز می‌بینیم مخاطبان توان خرید ندارند.

محمود دخایی بیان کرد: موسسه ما زیر نظر سازمان تامین اجتماعی فعالیت می‌کند، یکی از منابع درآمدی این موسسه چاپ و انتشار دفترچه‌های بیمه خدمات درمانی بود که از رهگذر این درآمد می‌توانستیم قیمت تمام شده کتاب‌ها را به حداقل برسانیم، اما این دفترچه در یکی دوسال گذشته به دلیل الکترونیکی شدن دیگر چاپ و منتشر نمی‌شود و همین مساله به شدت در کاهش درآمد انتشارات علمی و فرهنگی اثر گذاشته و منابع مالی ما کاهش یافته. به همین دلیل نمی‌توانیم بیش از این قیمت تمام شده کتاب‌ها را کاهش دهیم.

وی بیان کرد: امسال فضای نمایشگاه باز تر شده و مخاطبان می‌توانند به راحتی در راهروها بچرخند، اما استقبال پایین است. از نظر ریالی فروش مثل سابق است، اما از نظر تعداد با کاهش فروش مواجه بودیم.

مصلی ظرفیت نمایشگاهی بیشتری ندارد

مدیر پخش نشر چشمه هم درباره شرایط کمی و کیفی نمایشگاه امسال گفت: همیشه برگزاری این نمایشگاه با کمبودهایی همراه است که دلیل مشخصی دارد، زیرا مصلی ظرفیت نمایشگاهی بیشتری ندارد. این ظرفیت تغییر نمی‌کند تا ما شاهد تغییرات دیگر باشیم.

روزبه کیا بیان ادامه داد: امسال فروش ما در نمایشگاه خوب نبوده و استقبال چشمگیر نیست. حتی در این دوره مولفان، نویسندگان و مترجمان کمتری به این نمایشگاه سر زده‌اند. همه این افراد در جذب مخاطبان نمایشگاه نیز دخیل بوده‌اند.

بن کتاب فقط در بخش مجازی قابل استفاده است

کیا بیان بیان کرد: نمایشگاه امسال برخلاف گذشته به دو صورت مجازی و فیزیکی در حال برگزاری است. بخش مجازی باعث شده تا مخاطبان شهرستانی به تهران مراجعه نکنند. همچنین بن خرید فقط در نمایشگاه مجازی قابل استفاده است.

وی افزود: در گذشته بن کتاب باعث می‌شد مخاطبان با دقت کمتری کتاب بخرند، اما حذف بن باعث شده تا مخاطبان با دقت بیشتری و برنامه‌ریزی قبلی کتاب‌ها را انتخاب کنند. این مساله کمکی برای ماست تا تحلیل بهتری از نیاز مخاطبان داشته باشیم.

کیا بیان گفت: یکی از دلایلی که باعث می‌شود تا ناشران برای شرکت در نمایشگاه علاقه نشان بدهند دریافت پول نقد است. زیرا فرصت دیگری برای دریافت پول نقد وجود ندارد. چون شرکت‌های پخش معمولاً بعد از خرید کتاب چک‌های بلند مدت می‌دهند. زمانی هم که این پول‌ها دریافت می‌شود، شاهد افزایش قیمت مواد اولیه هستند.

فروش و استقبال خوب است، نشر ما مخاطب‌های خود را ساخته است

مدیر روابط عمومی نشر نیماژ هم گفت: امسال مانند گذشته هم استقبال از غرفه ما بالاست هم فروش خوبی هم از نظر ریالی و هم از نظر تعداد داریم.

سهند آدم عارف اظهار کرد: ما برای اینکه نشر خودمان را به این شرایط برسانیم بسیار کار و برنامه‌ریزی هدفمند کرده‌ایم. اکنون مرجع رمان‌های خارجی و فارسی و شعر هستیم. در ترجمه به شرایط خوبی دست‌یافته‌ایم. به تعبیری ما مخاطب ساخته‌ایم، حالا به نیازهای مخاطبان پاسخ می‌دهیم.

وی ادامه داد: در نمایشگاه مجازی هم شرایط خوب است. در ایام کرونا همه تلاش ما بر این بود که نیاز مخاطبان را درک کنیم و دست به انتشار کتاب‌هایی بزنیم که نیاز روز جامعه است. از مترجمان و مولفان خلاق بهره بردیم که تسلط کافی بر امور داشته‌اند.

کاغذ حمایتی خوبی دریافت کردیم

معاون نشر شاهد هم گفت: ما مخاطبان خود را داریم و استقبال و فروش امسال با سال ۹۸ تقریباً پایایی بوده است.

سعید گنجی به مساله گرانی تولید و نشر کتاب اشاره کرد و افزود: تولیدات ما بر مبنای گرفتن سفارشات هست. سابق براین اینطور نبوده است. از سوی دیگر سال گذشته وزارت ارشاد مساعدت خوبی با ما داشت و کاغذ حمایتی و یارانه‌ای در اختیار ما قرار داد که توانستیم به فعالیت‌های خود ادامه دهیم.

غرفه‌های بخش دانشگاهی خلوت و بی‌رونق

در سالن‌ها و غرفه‌های بخش کتاب‌های دانشگاهی و آموزشی هم شرایط بهتر از بخش ناشران عمومی نیست. حسین یاری، مدیر غرفه انتشارات سمت

با بیان این جمله ادامه داد: برگزاری نمایشگاه‌های همزمان مجازی و حقیقی تصمیم خوبی نبود. از سوی دیگر حذف خرید بن کتاب به شکل فیزیکی هم مزید برعلت شد تا در کنار کاهش توان خرید دانشجویان، استقبال گرمی را شاهد نباشیم.

وی گفت: وقتی گرانی و تورم حکمفرما می‌شود، محصولات فرهنگی از جمله کتاب اولین گزینه برای حذف در سبد خانوار است.

یاری گفت: متأسفانه کاغذ یارانه‌ای به ما اختصاص نیافته. انتظار می‌رود مدیران مسئول تصمیمی اساسی در تامین این کالای ضروری در نظر بگیرند.

برگزاری دو نمایشگاه مجازی از بهمن تا اردیبهشت اشتباه است

معاون مدیر عامل جهاد دانشگاهی هم گفت: در بهمن سال گذشته نمایشگاه مجازی کتاب برپا شده بود، اکنون همزمانی نمایشگاه فیزیکی و مجازی در اردیبهشت را شاهدیم. این فاصله کم خود یکی از عوامل کاهش استقبال از نمایشگاه امسال است.

منصور نظام آبادی بیان کرد: مخاطبان ما دانشجویان، اساتید و چهره‌های علمی و فرهنگی هستند که دانشجویان بیشترین مخاطبان ما را تشکیل می‌دهند. در نمایشگاه مجازی بهمن ماه ۱۴۰۰ اغلب آنها کتاب‌های مورد نیاز خود را خریداری کرده‌اند به نظرم برپایی دو نمایشگاه در این فاصله کم اشتباه است.

وی گفت: تاکنون فروش خوب نبوده، اما در این روزها برخی مسئولان کتابخانه‌های دانشگاه‌های کشور برای تامین منابع کتابخانه‌ای خود از کتاب‌های ما لیستی تهیه کرده و رفته‌اند تا منابع مالی خرید خود را تعیین کنند به همین دلیل باید در روزهای آتی منتظر حضور آنها باشیم.

نظام آبادی تصریح کرد: از ابتدای تاسیس یعنی سال ۱۳۲۵ تا کنون ۴۷۰۰ عنوان در این موسسه منتشر شده و اکنون ۱۸۰۰ عنوان کتاب در این غرفه در حال فروش است. این حجم از انتشار کتاب نیازمند کاغذ است که متأسفانه کاغذ یارانه‌ای که در اختیار ما قرار می‌گیرد جوابگو نیست. سال گذشته ۲۰۰ بند کاغذ در اختیار ما گذاشته شد و این میزان طی یک هفته تمام شد.

وی گفت: بن خرید کتاب که مخصوص دانشجویان، اساتید و طلاب است باید طوری مدیریت شود که در همین حوزه هزینه شوند، اما اینگونه نیست. با این وجود اعتبار این بن‌ها زیاد نیست و فقط می‌توان با آنها فقط دو کتاب تهیه کرد.

گشتی در گوشه کنار نمایشگاه

نمایشگاه کتاب تهران محلی برای گردش مالی صنعت نشر است، اما در کنار این مساله محوری فرصتی چند روزه برای اصناف دیگر در محوطه و پیرامون مصلی پیش می‌آید تا کسب و کار آنها نیز رونق پیدا کند. رانندگان تاکسی، پیک موتوری‌ها، فروشندگان اغذیه و سایر خوردنی‌ها و همچنین کارگران بخش حمل بار از جمله این افراد هستند.

در روزهای نخستین برپایی نمایشگاه کتاب تهران تصاویری در فضای مجازی منتشر شده بود که مدعی بودند صف خرید اغذیه از صف خرید کتاب طولانی‌تر است در این رابطه رضا مولایی متصدی یکی از دکه‌های اغذیه فروشی در محوطه بیرونی نمایشگاه گفت: طبیعی است افرادی که برای نمایشگاه می‌آیند ساعت‌ها در سالن‌ها گشت بزنند. بی شک خسته، گرسنه و تشنه می‌شوند. ما هم برای خدمت رسانی به آنها این غرفه‌ها را دایر کردیم. تعداد غرفه‌های ما نسبت به غرفه‌های کتاب ناچیز است. به همین دلیل ممکن است در برخی ساعات روز مخصوصاً وقت ناهار و عصرانه سرمان شلوغ‌تر شود.

مولایی گفت: با این وجود خیلی از ساعات روز سرمان خلوت است.

من آدم روز مزد

رحمت‌الله هم کارگری است که روی چرخ دستی‌اش نشسته و به درهای ورودی سالن‌های بخش ناشران عمومی زل زده تا کسی برای حمل کتاب‌ها صدایش کند. رحمت گفت: امروز دو سفارش بیشتر نداشته‌ام الان نزدیک ظهر است. معلوم نیست تا شب چند سفارش دیگر به من پیشنهاد شود. چشم برهم بزنم شب از راه می‌رسد و باید به خانه بروم.

منبع: همشهری آنلاین